И Н И С Т Е Р С Т В О Н А З Д Р А В Е О П А З В А Н Е Т О
РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ – ШУМЕН
гр. Шумен, пл. „Освобождение” № 1
ДИРЕКТОР: тел.: 054 800 722; Факс 054 800 727
E-mail: office@rzi-shumen.net; rzi-shumen@mh.government.bg
web site: http//www.rzi-shumen.egov.bg

Д О К Л А Д

ЗА

ВЛИЯНИЕТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ ВЪРХУ ЗДРАВЕТО НА НАСЕЛЕНИЕТО НА ГР. ШУМЕН ЗА 2023 ГОДИНА

МАЙ 2024 Г.

Настоящият Доклад за качеството на атмосферния въздух в град Шумен през 2023 г. е изготвен в съответствие с изискванията на Наредба №12/2010 г. на Министерство на здравеопазването и Министерство на околната среда и водите за норми на серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух. По смисъла на тази наредба:

„Качество на атмосферния въздух" е състояние на въздуха на открито в тропосферата, с изключение на въздуха на работните места, определено от състава и съотношението на естествените съставки и добавените вещества от естествен или антропогенен произход.

„Норма за качество на атмосферния въздух" е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано.

„Допустимо отклонение" е определен процент от норма за качество на атмосферния въздух, с който последната може да бъде превишавана при условията, определени в тази наредба.

„Алармен праг" е всяко ниво, чието превишаване е свързано с риск за здравето на населението, включително при кратковременна експозиция и при превишаването, на което се предприемат незабавни мерки.

Съгласно класификацията по чл. 3, ал.1 от Наредба № 7/1999 г. за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух община Шумен е обособена като район по т. 1. Това са райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени допустими отклонения от тях.

Качеството на атмосферния въздух в град Шумен се следи от РИОСВ – Шумен чрез автоматична станция (АИС). Съгласно класификацията на пунктовете за мониторинг АИС – Шумен е градски фонов пункт, с обхват 100 м – 2 км.

Кратка географска характеристика на област Шумен.

Област Шумен се намира в централната част на североизточна България и в източната част на Дунавската равнина, като южните части обхващат Предбалкана и достигат до главното Старопланинско било. Релефът е равнинно-платовиден, хълмист и нископланински. Северната част обхваща част от Лудогорското плато, като на юг то преминава в Самуиловските възвишения. В средната част се открояват две остатъчни карстови плата – Шуменското с височина 502 м и източно от него Провадийското – 389 м, северните склонове на което в района на селата Мадара и Кюлевча представляват внушителни скални венци.

Южно от долината на р. Голяма Камчия се издигат Преславската и Драгоевската планини, разделени от пролома на реката, а на юг преминава билото на източната част на Котленската планина и билото на Върбишката планина.

Илчов баир е най-източния дял на Шуменското плато. Той е с характерна релефна форма, висока в северната си част, надвесена над град Шумен.

КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Шумен, като част от националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема „въздух”.

За контрол на показателите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в гр. Шумен, като част от националната система за мониторинг, работи автоматична измервателна станция (АИС). Съгласно класификацията на пунктовете за мониторинг АИС – Шумен е градски фонов пункт (ГФ), с обхват 100 м – 2 км.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.

АИС регистрира концентрациите на $ФПЧ_{10}$ (фини прахови частици), SO_2 (серен диоксид), NO_2 (азотен диоксид) и O_3 (озон). Станцията работи при непрекъснат режим – 24 часа в денонощието, като регистрира средночасови стойности за посочените замърсители и стандартен набор от метеорологични параметри (СНМП), включващ температура на въздуха, скорост и посока на вятъра, атмосферно налягане и др.

Замърсител	$ФПЧ_{10}$	Pb аер	SO_2	NO_2	CO	H_2S	Бензен	NH_3	ПАВ	As аер	Cd аер	Ni	$ФПЧ_{2,5}$	NO	O_3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове – 1 АИС-Шумен	да	-	да	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	да
Регистрирани концентрация над ПС над СЧН или ПДКм.е.															
АИС-Шумен	-	-	не	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	не
Регистрирани концентрация над СДН															
АИС-Шумен	да	-	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Регистрирани концентрация над СГН															
АИС-Шумен	не	-	-	не	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пределно допустима концентрация (ПДК) е концентрация на вредните вещества в атмосферния въздух на населените места, която за определен период от време трябва да не оказва нито пряко, нито косвено вредно въздействие върху организма на човека.

Максимална еднократна концентрация е най-високата от краткосрочните концентрации за определен замърсител, регистрирани в даден пункт за определен период на наблюдение.

Средноденонощната концентрация е средната аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколкократно през денонощието или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа.

Средногодишната концентрация е средната аритметична стойност от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Норма за качеството на атмосферния въздух е всяко ниво, установено с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и/или околната среда, което следва да бъде постигнато в определен за целта срок, след което да не бъде превишавано.
СЧН – средночасова норма
СДН – среднодененощна норма
СГН – средногодишна норма
ФПЧ$_{10}$ – са всички частици, преминаващи през размерно-селективен сепаратор, определен съгласно референтния метод за вземане на проби и измерване нивата на ФПЧ$_{10}$, с 50%-на ефективност на задържане при аеродинамичен диаметър на частиците до 10 микрона.

През 2023 г. АИС – Шумен е регистрирала 4 превишения на среднодененощната норма (СДН – 50 μg/m^3) по показател ФПЧ$_{10}$, отразени в таблицата по-долу по месеци.

	Месец	**ФПЧ$_{10}$**
АИС – Шумен 2023 г.	**Януари**	1
	Февруари	1
	Март	0
	Април	0
	Май	0
	Юни	0
	Юли	0
	Август	0
	Септември	0
	Октомври	1
	Ноември	0
	Декември	1
	Общ брой превишения на СДН през 2023 г.	**4**

Максималните средноденонощни концентрации регистрирани през отделните месеци за $ФПЧ_{10}$ и SO_2 са посочени в таблицата по-долу.

Максимални регистрирани средноденонощни стойности на $ФПЧ_{10}$ и SO_2 по месеци за 2023 г.

	Месец	$ФПЧ_{10}$ СДН – 50 μg/m³		SO_2 СДН – 125 μg/m³	
		max	Превишение в пъти	max	Превишение в пъти
АИС-Шумен 2023 г.	**Януари**	**73,08**	**1,5**	**7,95**	**-**
	Февруари	**55,3**	**1,1**	**12,08**	**-**
	Март	**35,19**	**-**	**6,41**	**-**
	Април	**27,74**	**-**	**7,06**	**-**
	Май	**45,23**	**-**	**3,45**	**-**
	Юни	**48,27**	**-**	**2,54**	**-**
	Юли	**37,16**	**-**	**5,22**	**-**
	Август	**37,34**	**-**	**2,83**	**-**
	Септември	**32,04**	**-**	**4,00**	**-**
	Октомври	**53,46**	**1,1**	**13,08**	**-**
	Ноември	**39,29**	**-**	**6,46**	**-**
	Декември	**52,50**	**1,1**	**10,13**	**-**

През 2023 г. не са регистрирани превишения на средночасовите норми (СЧН) за показател серен диоксид и азотен диоксид. Не е регистрирана и концентрация на O_3 (озон), превишаваща краткосрочната целева норма (максимална 8 часова стойност в рамките на денонощието – 120 μg/m³), съответно и прага за информиране на населението (средночасова стойност) – 180 μg/m³. Нормативно няма регламентирана средночасова норма за $ФПЧ_{10}$.

Максимални регистрирани средночасови стойности на SO_2, NO_2 и O_3, по месеци.

	Месец	SO_2 СЧН – 350 μg/m³		NO_2 СЧН – 200 μg/m³		O_3 - Праг за информиране на населението – 180 μg/m³	
		max μg/m³	Превишение в пъти	max μg/m³	Превишение в пъти	max μg/m³	Превишение в пъти
АИС-Шумен 2023 г.	**Януари**	**17,74**	**-**	**97,26**	**-**	**82,16**	**-**
	Февруари	**27,68**	**-**	**133,72**	**-**	**82,79**	**-**
	Март	**13,64**	**-**	**129,89**	**-**	**96,45**	**-**
	Април	**18,67**	**-**	**86,34**	**-**	**106,68**	**-**
	Май	**4,02**	**-**	**71,74**	**-**	**104,38**	**-**
	Юни	**2,95**	**-**	**52,25**	**-**	**118,19**	**-**
	Юли	**25,05**	**-**	**-**	**-**	**130,82**	**-**
	Август	**3,88**	**-**	**66,67**	**-**	**117,92**	**-**
	Септември	**8,44**	**-**	**53,78**	**-**	**99,64**	**-**
	Октомври	**29,50**	**-**	**87,98**	**-**	**87,16**	**-**
	Ноември	**15,89**	**-**	**72,62**	**-**	**43,41**	**-**
	Декември	**28,24**	**-**	**91,82**	**-**	**16,80**	**-**

Забележка: В таблицата са отчетени максимални средночасови стойности за O_3 (озон), а не максимална 8 часова стойност в рамките на денонощието.

Въз основа на всички среднодеционощни регистрирани концентрации през 2023 г. се формира средногодишна концентрация 21,30 μg/m^3 при средногодишната норма (СГН) на ФПЧ$_{10}$ – 40 μg/m^3

От представената диаграма може да се направи извод, че както и при предходните години, прахообразните и газообразните замърсители на атмосферния въздух за населеното място са с по-високи стойности през есенно-зимния (отоплителен) сезон. Същото се дължи основно на факта, че през отоплителния период в битовия сектор се използват предимно твърди горива. Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето им оказва влияние върху замърсяването на атмосферния въздух. За регистрираните наднормени стойности през зимния сезон на фини прахови частици „допринасят" и запрашените улични платна, автомобилният транспорт и метеорологичните условия.

През летния сезон се наблюдават устойчиво по-ниски стойности на замърсителите, като се регистрират единични завишени стойности, формирането на които се дължи на възникнали локални източници и на ограниченото разсейване вследствие на климатични и метеорологични фактори.

Съгласно изискванията на чл. 27 от ЗЧАВ, община Шумен има разработена „Програма за намаляване на нивата на замърсяване по показател фини прахови частици (ФПЧ$_{10}$) в атмосферния въздух на територията на община Шумен с период 2023 – 2027 г.". Същата е приета с Решение № 917 по Протокол № 45 от 23.02.2023 г. на заседание на Общински съвет – Шумен.

С цел подобряване качеството на атмосферния въздух и намаляване имисиите на ФПЧ$_{10}$ през 2023 г. община Шумен е изпълнила следните мерки:

1.1_Sh-r – проучване нагласите на населението за подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво;

1.2_Sh-f – изготвяне проект за подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво;

1.5-Sh-o – съгласуване на плановете на лицензирания оператор а централната газоразпределителна мрежа с политиките на общината;

1.6-Sh-o – контрол за спазване забраната за изгаряне на всякакви видове отпадъци. Регулярни проверки на общински жилища, малки и средни стопански обекти през отоплителния сезон (извън обектите, подлежащи на контрол от РИОСВ).

1.9-Sh-i – оповестяване на видно място и на интернет страницата на Общината и на табла за съобщения в кметствата на наредбата за изискванията към дървесината за битово отопление;

1.11-Sh-t – съвместни действия с Агенция за социално подпомагане на социално слаби лица с енергийни помощи, последните да се предоставят в натура или чрез директни плащания към доставчиците на съответния енергоносител за отопление;

3.1-Sh-t – ремонтни дейности за поддържане в добро състояние на пътната настилка на улици и булеварди;

3.2-Sh-t – увеличаване на площта на измитите улици през всяка година от програмния период;

3.3-Sh-t – оросяване на улиците;

3.5-Sh-r – контрол на замърсяването от: строителни обекти за измиване на ходовата част на автомобилите; за мерки срещу запрашаване при дейности по СМР, като оросяване и др.; транспортиране на строителни материали и земни маси без предпазни мрежи или чергила;

3.6-Sh-r – контрол при ремонтни дейности, свързани с разрушаване на пътни/транспортни настилки, с оглед минимизиране на праховите емисии;

3.9-Sh-t – подобряване и разширяване на зелените площи;

3.11-Sh-r – извършване на проверки за спазване забраната за паркиране на МПС в зелени площи;

5.2-Sh-t – публикуване на актуални данни за КАВ на интернет страницата на община Шумен.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Шумен.

През 2023 г. (както и през предходните години) АИС – Шумен не е регистрирала превишения на ПДК на SO_2 и NO_2. Същото се дължи на липсата на промишлени източници с технологични процеси, формиращи замърсители в по-високи концентрации. Както и през предходните години, превишенията на СДН по показател фини прахови частици ($ФПЧ_{10}$), са регистрирани основно през зимния сезон. Причината са използваните през отоплителния сезон горива и горивни съоръжения в битовия сектор съчетано с определени метеорологични условия (атмосферно налягане, безветрие, инверсии). Високото пепелно съдържание във формираните отпадъчни газове при изгарянето на твърди горива (дърва и въглища) оказва основно влияние върху замърсяването на атмосферния въздух с прахови частици.

През 2023 г. АИС – Шумен е регистрирала 4 превишения на среднодеионощната норма (СДН – 50 $\mu g/m^3$) по показател $ФПЧ_{10}$.

В резултат на извършване на контролната дейност през 2023 г. по отношение на източниците на емисии на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух, посредством провеждания инструментален контрол и контрол въз основа на проведени СПИ, може да се направи заключение, че като цяло се е запазил броя на обектите с регистрирани превишения на регламентираните НДЕ спрямо тези от предходните години. В тази връзка отчитаме, че регистрираните превишения при горивните инсталации се дължат основно на използваното гориво (твърдо гориво – дърва, слънчогледова люспа) и неефективната работа на пречиствателното оборудване (същото не достига ефективност за спазване на нормите за допустими емисии регламентирани с Наредба № 1).

Въздействие върху качеството на атмосферния въздух на населените места оказват и формираните емисии от ДВГ на автомобилния транспорт, като най-съществено това се изразява през зимните месеци. Вследствие на понижените температури на околната среда нараства времето за достигане на устойчив – оптимален работен режим на ДВГ на автомобилите, при което се изпускат изгорели газове с по високи емисии на замърсителите (СхНх; СО; сажди). От значение е и непрекъснато нарастващия брой на МПС и съответно натоварения трафик, както и остарелия автомобилен парк.

Съгласно изискванията на чл. 27 от ЗЧАВ, община Шумен има разработена „Програма за намаляване на нивата на замърсяване по показател фини прахови частици ($ФПЧ_{10}$) в атмосферния въздух на територията на община Шумен с период 2023 – 2027 г.”. Същата е приета с Решение № 917 по Протокол № 45 от 23.02.2023 г. на заседание на Общински съвет – Шумен.

Заболеваемост по групи болести на дихателната система, включени в Клас X „Болести на дихателната система” на МКБ-10

Представени са данни за регистрирани заболявания на 100 000 души население по групи болести на дихателната система, включени в Клас X „Болести на дихателната система” на МКБ-10 за област Шумен.

МКБ Код	КЛАС X БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА (J00-J99) Област Шумен	2023 г.			
		брой		на 100 000 души	
		0-17	над 18	0-17	над 18
J00-J06	Остри инфекции на горните дихателни пътища	1301	46370	869,1	30975,5
J10-J18	Грип и пневмония	48	3327	32,1	2222,5
J20-J22	Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища	339	14984	226,5	10009,4
J30-J39	Други болести на горните дихателни пътища	12	6581	8,0	4396,2
J40-J47	Хронични болести на долните дихателни пътища	1	14172	0,7	9467,0
J60-J70	Болести на белия дроб, причинени от външни агенти	0	9	0	6,0
общо		1701	85443	1136,4	57076,6

МКБ код	КЛАС X БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА (J00-J99) Община Шумен	2023 г.			
		брой		на 100 000 души	
		0-17	над 18	0-17	над 18
J00-J06	Остри инфекции на горните дихателни пътища	621	27181	800,5	35038,8
J10-J18	Грип и пневмония	23	1965	29,6	2533,1
J20-J22	Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища	184	8542	237,2	11011,4
J30-J39	Други болести на горните дихателни пътища	11	4615	14,2	5949,2
J40-J47	Хронични болести на долните дихателни пътища	0	7591	0	9785,5
J60-J70	Болести на белия дроб, причинени от външни агенти	0	1	0	1,3
общо		839	49895	1081,5	64319,3

МКБ код	КЛАС X БОЛЕСТИ НА ДИХАТЕЛНАТА СИСТЕМА (J00-J99) гр. Шумен	2023 г.			
		брой		на 100 000 души	
		0-17	над 18	0-17	над 18
J00-J06	Остри инфекции на горните дихателни пътища	421	24752	631,1	37102,2
J10-J18	Грип и пневмония	22	1831	33,0	2744,6
J20-J22	Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища	155	7945	232,3	11909,2
J30-J39	Други болести на горните дихателни пътища	11	4371	16,5	6551,9
J40-J47	Хронични болести на долните дихателни пътища	0	6665	0	9990,6
J60-J70	Болести на белия дроб, причинени от външни агенти	0	1	0	1,5
общо		609	45565	912,9	68300

По данни на РЗОК – Шумен общият брой на регистрираните заболявания по групи болести на дихателната система, включени в Клас X „Болести на дихателната система" на МКБ-10 *при население от 0 до 17 години в област Шумен през 2023 г.* е 1701 или 1136,4 на 100 000 души население (д.н.), като за сравнение *през 2022 г.* е 1649 или 1102,0 на 100 000 души население (д.н.); през 2021 г. е бил 859 или 507,0 на 100 000 души население (д.н.); през 2020 г. – 1259 или 732,9 на 100 000 д.н.

Водещи са заболяванията от група J00-J06 Остри инфекции на горните дихателни пътища – през 2023 г. са регистрирани 1301 или 869,1 на 100 000 д.н.

Следват:

- Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22) – през 2023 г. са регистрирани 339 или 226,5 на 100 000 д.н.;
- Грип и пневмония (J10-J18) – през 2023 г. са регистрирани 48 или 32,1 на 100 000 д.н.;
- Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39) – през 2023 г. са регистрирани 12 или 8,0 на 100 000 д.н.;
- Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47) – през 2023 г. е регистриран 1 случай или 0,7 на 100 000 д.н.

В община Шумен водещи са заболяванията включени в Клас X „Болести на дихателната система" на МКБ-10 при население от 0 до 17 години от група J00-J06 Остри инфекции на горните дихателни пътища – през 2023 г. са регистрирани 621 или 800,5 на 100 000 д.н., като за сравнение през 2022 г. са регистрирани 553 или 707,9 на 100 000 д.н.; през 2021 г. са регистрирани 316 или 370,0 на 100 000 д.н.; през 2020 г. е бил 407 или 471,1 на 100 000 души население (д.н.).

Следват:

- Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22) – през 2023 г. са регистрирани 184 или 237,2 на 100 000 д.н.;
- Грип и пневмония (J10-J18) – през 2023 г. са регистрирани 23 или 29,6 на 100 000 д.н.;

• Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39) – през 2023 г. са регистрирани 11 или 14,2 на 100 000 д.н.

В град Шумен водещи са заболяванията включени в Клас Х „Болести на дихателната система" на МКБ-10 при население от 0 до 17 години от група J00-J06 Остри инфекции на горните дихателни пътища – през 2023 г. са регистрирани 421 или 631,1 на 100 000 д.н., като за сравнение през 2022 г. са регистрирани 356 или 529,0 на 100 000 д.н.; през 2021 г. са регистрирани 166 или 229,5 на 100 000 д.н.; през 2020 г. е бил 312 или 427,4 на 100 000 д.н.

Следват:

• Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22) – през 2023 г. са регистрирани 155 или 232,3 на 100 000 д.н.;

• Грип и пневмония (J10-J18) – през 2023 г. са регистрирани 22 или 33,0 на 100 000 д.н.;

• Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39) – през 2023 г. са регистрирани 11 или 16,5 на 100 000 д.н.

Общият брой на регистрираните заболявания по групи болести на дихателната система *при население над 18 години в областта през 2023 г. е 85443 или 57076,6 на 100 000 д.н.,* като за сравнение през 2022 г. е 79281 или 52985,4 на 100 000 д.н.; през 2021 г. е бил 57503 или 33940,3 на 100 000 д.н.; през 2020 г. е бил 53628 или 31218,8 на 100 000 души население (д.н.).

Водещи са заболяванията от група J00-J06 остри инфекции на горните дихателни пътища – през 2023 г. са регистрирани 46370 или 30975,5 на 100 000 д.н.

Следват:

• Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22) – през 2023 г. са регистрирани 14984 или 10009,4 на 100 000 д.н.;

• Грип и пневмония (J10-J18) – през 2023 г. са регистрирани 3327 или 2222,5 на 100 000 д.н.;

• Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39) – през 2023 г. са регистрирани 6581 или 4396,2 на 100 000 д.н.;

• Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47) – през 2023 г. са регистрирани 14172 или 9467,0 на 100 000 д.н.

• Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70) – през 2023 г. са регистрирани 9 или 6,0 на 100 000 д.н.

В община Шумен водещи са заболяванията включени в Клас Х „Болести на дихателната система" на МКБ-10 при население над 18 години от група J00-J06 Остри инфекции на горните дихателни пътища – през 2023 г. са регистрирани 27181 или 35038,8 на 100 000 д.н., като за сравнение през 2022 г. са регистрирани 21093 или 27003,5 на 100 000 д.н.; през 2021 г. са регистрирани 13165 или 15413,9 на 100 000 д.н.; през 2020 г. е бил 12573 или 14554,2 на 100 000 д.н.

Следват:

• Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22) – през 2023 г. са регистрирани 8542 или 11011,4 на 100 000 д.н.

• Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47) – през 2023 г. са регистрирани 7591 или 9785,5 на 100 000 д.н.

• Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39) – през 2023 г. са регистрирани 4615 или 5949,2 на 100 000 д.н.;

• Грип и пневмония (J10-J18) – през 2023 г. са регистрирани 1965 или 2533,1 на 100 000 д.н.;

• Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70) – през 2023 г. е регистриран 1 случай или 1,3 на 100 000 д.н.

В град Шумен водещи са заболяванията включени в Клас X „Болести на дихателната система" на МКБ-10 при население над 18 години от група J00-J06 Остри инфекции на горните дихателни пътища – през 2023 г. са регистрирани 24752 или 37102,2 на 100 000 д.н.

Следват:

• Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища (J20-J22) – през 2023 г. са регистрирани 7945 или 11909,2 на 100 000 д.н.;

• Хронични болести на долните дихателни пътища (J40-J47) – през 2023 г. са регистрирани 6665 или 9990,6 на 100 000 д.н.

• Други болести на горните дихателни пътища (J30-J39) – през 2023 г. са регистрирани 4371 или 6551,9 на 100 000 д.н.;

• Грип и пневмония (J10-J18) – през 2023 г. са регистрирани 1831 или 2744,6 на 100 000 д.н.;

• Болести на белия дроб, причинени от външни агенти (J60-J70) – през 2023 г. са регистрирани 1 или 1,5 на 100 000 д.н.

Изводи:

● Резултатите от проведените измервания, както и през предходните години показват превишения единствено на СДН по показател фини прахови частици ($ФПЧ_{10}$) през зимния сезон.

● Анализът на данните за заболеваемостта на разглежданите групи от клас X „Болести на дихателната система" през 2023 г. показва, че най-много са регистрираните случаи от „Остри инфекции на горните дихателни пътища" и при двете възрастови групи от населението.

● В областта се наблюдава увеличение на групата заболявания:

- (J00-J06) „Остри инфекции на горните дихателни пътища", регистрирани за 2023 г. са 46370, при 37655 за 2022 г.;

- (J40-J47) „Хронични болести на долните дихателни пътища", през 2023 г. са регистрирани 14172 за 2023 г., при 13775 за 2022 г.;

- (J30-J39) „Други болести на горните дихателни пътища", регистрирани за 2023 г. са 6581, при 6443 за 2022 г.

● В сравнение с предходната година се наблюдава намаляване на групата заболявания:

- (J20-J22) „Други остри респираторни инфекции на долните дихателни пътища", регистрирани 14984 за 2023 г., при 16510 за 2022 г.,

- (J10-J18) „Грип и пневмония", регистрирани за 2023 г. са 3327, при 4890 за 2022 г.

● В заключение няма категорични данни за непосредствено влияние на качеството на атмосферния въздух върху здравословното състояние на населението в гр. Шумен.

Препоръки към общинските власти за намаляване имисионните нива на замърсителите, с цел ограничаване на тяхното вредно въздействие върху здравето на населението:

● Подобряване системата за паркиране в градската зона;

● Изготвяне и реализация на проект за преразпределение и оптимизация на паркоместата съобразно необходимостта и възможностите на отделните градски части;

● Постоянна поддръжка на пътната мрежа (своевременно извършване на ремонтни работи) и поддържане на техническа изправност на настилките на уличната мрежа.

Едновременна програма на ремонтите по подземната инфраструктура и качествено възстановяване на пътната настилка;

● Ежемесечно оросяване/миене на улиците по предварително разработен график с цел намаляване на фините прахови частици.